

BÖLÜM 6

TÜRKİYE'DE İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANMA SÜRELERİNİN SAĞKALIM ANALİZİ İLE MODELLENMESİ¹

K. Burak BAYKAL²

GİRİŞ

İşsizlik özellikle son yıllarda bireylerin ve toplumların karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. İşsizliğin sebep olduğu problemler devletleri işsizlik sorununa çeşitli çözüm yolları aramaya yönlendirmiştir. Tarihsel olarak, işsizlik önceleri kişilerin çalışmak istememelerinden kaynaklanan bireysel bir tercih olarak değerlendirilirken sanayi devrimi ile birlikte oluşan üretimde makineleşme, hızla gelişen teknoloji, plansız kentleşme, hızlı nüfus artışı, göçler, küresel krizler, savaşlar, ekonomik çalkantı dönemleri, ambargolar, işgücü piyasasındaki işlevsizlikler, küreselleşmenin getirdiği rekabet baskısı gibi bir çok etken işsizliğe neden olmaktadır.

Çalışma istek ve arzusu içinde, gücü ve yaşı itibarıyla çalışmaya elverişli, son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanıp iş bulduğu halde iki hafta içinde işe başlayacak durumda olan ve buna rağmen iş bulamayan kişiler işsiz olarak tanımlanmışlardır (Erol, Özdemir & Yurdakul 2010).

İşsizliğin bireysel ve toplumsal bir çok olumsuz etkisi bulunmaktadır. İşsiz kalan kişilerin alım gücü ve buna bağlı olarak hayat standardı düşer. İşsiz kalınan süre uzadıkça gelir yoksunluğuna bağlı problemler de katlanarak artmaktadır. Mesleki becerilerde körelme, gelecek kaygısı, toplumda hor görülme ve dışlanma, aile içi sorunlar, psikolojik rahatsızlıklar kişilerin karşı karşıya kaldığı başlıca problemlerdir (Yılmaz, Fidan & Karataş, 2004). Diğer taraftan, işsizliğin toplumsal etkileri ise üretim süreçlerinde yavaşlama ve buna bağlı olarak piyasa dengelerinde bozulma, bireylerin alım gücünün düşmesi sebebiyle talep yetersizliği ve ekonomik durgunluk, toplumda suç ve şiddet olaylarında artış olarak kendini göstermektedir (Güney, 2009).

¹ Bu çalışma 28-31 Ekim tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresinde özet bildiri şeklinde sunulan "Türkiye'de İşsizlik Sigortasından Yararlanma Sürelerinin Sağkalam Analizi İle Modellenmesi" adlı çalışmanın genişletilmiş halidir.

² Arş. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi BSY Aktüerya Bilimleri Bölümü, burak.baykal@marmara.edu.tr

sonuçlarına göre; erkekler, bekarlar, yüksek eğitim ve gelir seviyesine sahip kişiler ile 600-900 gün arası prim ödeyen kişiler en hızlı iş bulan gruplar olarak tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Andaç, F. (2010). *İşsizlik Sigortası*, 2.Baskı, Ankara: TÜHİS Yayınları.
- Arslan, H., Şentürk, İ. (2018). Türkiye’de İşsizlik Süresinin Bireysel Belirleyicileri. Eskişehir Osman-gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 13(1), 113–28. doi: 10.17153/oguiibf.341833.
- Başterzi, S. (1996). İşsizlik Sigortası. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Biçerli, M. K. (2019). Çalışma Ekonomisi, 11.Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Boršič, D., Kavkler, A. (2009). Modeling Unemployment Duration in Slovenia Using Cox Regression Models. *Transition Studies Review* 16(1), 145–56. doi: 10.1007/s11300-009-0053-6.
- Ciucă, V., Matei, M. (2010). Survival Analysis for the Unemployment Duration. *Proceedings of the 5th WSEAS International Conference on Economy and Management Transformation*. Vol. I., 354-359.
- Ciucă, V., Matei, M. (2011). Survival Rates in Unemployment. *International Journal of Mathematical Models and Methods in Applied Sciences*. 5(2), 362–70.
- Collett, D. (2015). *Modelling Survival Data in Medical Research*. 3rd ed. New York: CRC Press.
- Cox, D. R., Oakes, D. (1984). *Analysis of Survival Data*. New York: CRC Press.
- Danacica, D. E., Babucea, A. G. (2010). Using Survival Analysis in Economics. *Scientific Annals of the Alexandru Ioan Cuza University of Iasi: Economic Sciences Series*. 57, 439–50.
- Denisova, I. (2002). Staying Longer in Unemployment Registry in Russia: Lack of Education, Bad Luck or Something Else. *Working Papers, New Economic School (NES)*, revised Nov 2002. 1-24.
- Erol, H., Özdemir, A. ve Yurdakul, E. M. (2010). Türkiye’de işsizliğin yol açtığı olumsuz sonuçların giderilmesinde 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun İşlevi. *Tisk Akademi Dergisi*. C.5, S.10, 6-36.
- Güney, A. (2009). İşsizlik Nedenleri, Sonuçları ve Mücadele Yöntemleri. *Kamu-İş*; 10 (4), 135 – 159.
- Grogan, L., Van Den Berg, G. J. (2001). The Duration of Unemployment in Russia. *Journal of Population Economics*. 14(3), 549–68. doi: 10.1007/s001480000029.
- Hosmer, D. W., Lemeshow, S. ve May, S. (1999). *Applied Survival Analysis*. 2nd ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Hunt, J. (1995). The Effect of Unemployment Compensation on Unemployment Duration in Germany. *Journal of Labor Economics*. 13(1):88–120.
- İşsizlik Sigortası Kanunu (4447 S.K.), Resmi Gazete, 23810, 08.09.1999.
- Kaplan, E. L., Meier, P. (1958). Nonparametric Estimation from Incomplete Observations. *Journal of the American Statistical Association*. 53(282), 457–81.
- Karasoy, D., Tutkun, N. A. & Bulut, V. (2015). Türkiye’deki İşsizlik Süresini Etkileyen Faktörler. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 11(26), 57–75. doi: 10.17153/oguiibf.341833.
- Kiefer, N. M. (1988). Economic Duration Data and Hazard Functions. *Journal of Economic Literature*. 26(2), 646–79.
- Kleinbaum, D. G., Klein, M. (2012). *Survival Analysis – A Self Learning Text*. 3rd ed., New ork: Springer.
- Liu, X. (2012). *Survival Analysis – Models and Applications*. United Kingdom: John Wiley & Sons.
- Miezite, E., Progrebnaja, J. (2003). Analysis of Unemployment Duration in Latvia: Differences Between Urban and Rural Areas. *Stockholm School of Economics in Riga, Latvia*. <https://www.eldis.org/document/A15985>.
- Royston, G. H. D. (1983). Wider Application of Survival Analysis: An Evaluation of an Unemployment Benefit Procedure. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)* 32(3), 301–6. doi:10.2307/2987936.

Bireyden Yapay Zekaya Ekonomi Finans Çalışmaları

- Şahin, H., Kızıllırmak, A. B. (2007). Determinants of Duration of Unemployment Insurance Benefits in Turkey. *Applied Economics Letters*. 14(8), 611–15. doi: 10.1080/13504850600592473.
- Tansel, A., Taşçı, H. M. (2004). Determinants of Unemployment Duration for Men and Women in Turkey. *Discussion Papers IZA Dp No:1258*, Bonn.
- Taş, H. Y. (2016). Avrupa Birliği Ve Türkiye’de İşsizlik Sigortasının Sosyo – Ekonomik Açından Karşılaştırılması, *Emek ve Toplum*. Cilt. 5, Sayı. 11, ss. 26-55.
- Türkiye İş Kurumu (İŞKUR). (2020). 2020 Yılı Faaliyet Raporu. Ankara. <https://media.iskur.gov.tr/44148/2020-yili-faaliyet-raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 13.06.2021)
- Yılmaz T., Fidan, F. & Karataş, V. (2004). İşsizliğin Sosyo-Psikolojik Sonuçları: Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Bireylerin Tutumları (Bir Alan Araştırması), *Sosyal Siyaset Konferansları*, 48. Kitap, s. 163-183.